

Barnehagen som en ressurs i et flerkulturelt samfunn

Flerspråklige barn: Definisjon:

En person som er vokst opp med to eller flere språk og som identifiserer seg med disse språkene og/eller en person som identifiserer seg med flere språk og bruker flere språk i sin hverdag, selv om språkbeherskelsen ikke er like god på alle språk.

Udir.no

Mange måter å være flerspråklig på:

- **Simultant tospråklige**
 - Lærer to språk eller fler samtidig.
 - Kodeveksling og språkblanding.
- **Suksessivt tospråklige**
 - Har et utviklet morsmål før de lærer det andre språket.
 - Ikke-verbal periode.

Kilde: Margareth Sandvik og Marit Spurkland: *Lær meg norsk før skolestart*, 2016

Flerspråklighet i barnehagen

Økning i minoritetsspråklige barn i barnehagen.

Språkmiljøet

- Barnehagene må tilby kvalitet i arbeide med flerspråklige barn slik at de kan bli sterke i både morsmål og andrespråk (Cummins, 2016)

Forskning viser at:

*barnehageansatte forenkler språket
når de samtaler med flerspråklige
barn.
(2017)*

Torild Marie Olsen
Ph.d.-kandidat og universitetslektor

Spørsmål til refleksjon

- Hvorfor er det sånn? Kan dere tenke på noen eksempler hvor dere har opplevd at flerspråklige barn får mindre samtale tid med de ansatte?
- Hvordan kan barnehageansatte jobbe med språkmiljøet i barnehagen?

1. Kan dere tenke på noen eksempler hvor dere har opplevd at flerspråklige barn får mindre samtale tid med de ansatte? Utdrag av svarene:

Når det er travelt.

Misforstået hensyn

Ved sykdom

Ved lite respons faller samtalen sammen

Lite felles referanser

Manglende viden og bevidsthed

Refleksjon og undring

Ved sykdom på avdeling

Bevidsthed fra den voksne

Manglende norskkunnskaper

Tar oss ikke god nok tid

Tid og tålmodighet

Man glemmer at dialogen kan være mer enn bare ord

2. Hvordan kan barnehageansatte jobbe med språkmiljøet i barnehagen?

Bevidst i daglig samtale med barnet

I barnas tause periode

Synliggjørelse af de mange sprog

God hørestyrke og godt blikk

Vi har både et fysisk, organisatorisk og menneskelig språkmiljø. Anerkjennende voksne legger grunnlag for et godt språkmiljø

Språkutvikling

- Begreper

Innholdet er det samme uavhengig av språk

- Ord

Språkspesifikt

Språkløyper, Lesesenteret: Irmelin Kjelaas

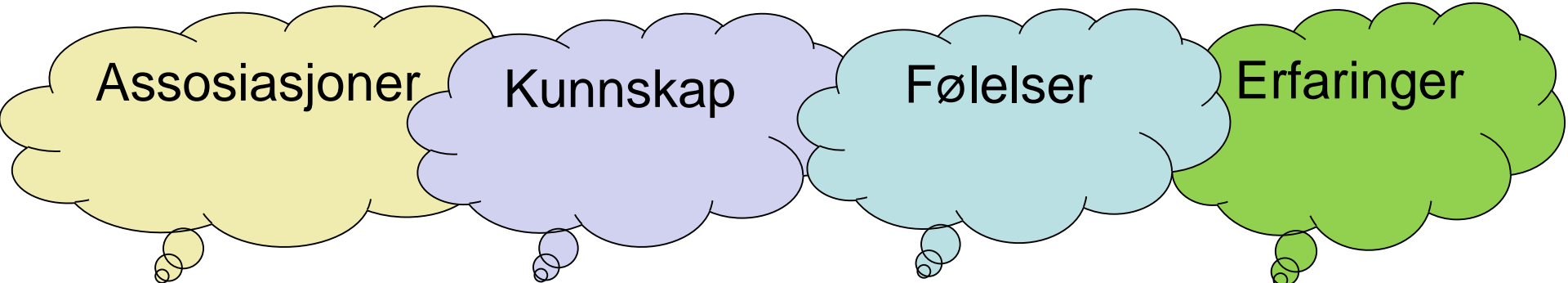
Begrepsforståelse og ord

Begrepsforståelse: katt er et dyr med myk pels, værhaar og sier mjau. Men barnet kan mangle det norske ordet katt. Når vi observerer barnas ordforråd måler vi ofte hvilket ord barnet kan på norsk. Det er viktig å skille mellom disse når vi skal observere barnets ordforståelse.

Det er fort gjort å observere barnets begrepsforståelse ut i fra ordforrådet de har på norsk. Da kan vi ende opp med å undervurdere begrepsforståelsen deres. Begrepsinnholdet er det samme uavhengig av språk. Ordet er derimot språkspesifikt.

På den andre siden kan vi ende opp med å overvurdere barns språkkompetanse hvis barnet har et godt ordforråd, men mangler begrepsforståelsen.

Begrepsforståelse

Assosiasjoner

Kunnskap

Følelser

Erfaringer

Erfaringer, kunnskap, assosiasjoner og følelser er sentralt for begrepsforståelsen. Og forteller oss noe om hvordan det er lurt å jobbe med ord og begreper. Begrepsforståelsen er tett knyttet til kulturelle og personlige erfaringer. Flerspråklige barn kan derfor ha andre assosiasjoner til et begrep enn enspråklige barn. Det kan også være ord og begreper som mangler et motsvar i andre samfunn og kulturer. Et eksempel kan være en ostehøvel.

Lære gjennom erfaring

- Konkretisering
- Praktiske erfaringer
- Turer

For å få en dyp forståelse er derfor erfaringer viktig for flerspårklige barn når de skal lære seg et nye ord og begrepet på et annet språk.

- Reflektere over språkmiljøet i barnehagen
- Refleksjon over egen praksis
- Hvordan stimulerer barnehagen til et godt språkmiljø?

Barnas språkkompetanse

Hvor lenge har barnet gått i barnehage?

Hvilke språk snakkes hjemme?

Behersker foreldrene og eller søsken også godt norsk?

Dette er viktig bakgrunnskunnskap når vi skal observere den enkelte. Det er også viktig å observere barnets totale språkkompetanse – både på morsmål og norsk – også der hvor barnet i utgangspunktet fungerer bra i norsk.

- Barn er forskjellige og har ulike forutsetninger
- Barnets ordforråd på morsmål har en betydning for læring av andrespråket.
- Alder og erfaringsbakgrunn
- Hvor lenge de har vært i Norge
- Viktig å se barnet under et – hva barnet kan til sammen på begge språkene.

Nettsiden: Tema morsmål

www.morsmal.no